higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)

LANDBOUBESIGHEID
NKR VLAK 2

28 November 2023

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 7 bladsye.

Kopiereg voorbehou

AFDELING A

VRAAG 1

1.1	1.1.1	Waar		
	1.1.2	Waar		
	1.1.3	Onwaar		
	1.1.4	Waar		
	1.1.5	Waar		
	1.1.6	Onwaar		
	1.1.7	Onwaar		
	1.1.8	Onwaar		
	1.1.9	Onwaar		
	1.1.10	Waar		
			(10 × 1)	(10)
1.2	1.2.1	Stopverbod		
	1.2.2	Kleinkas		
	1.2.3	Mark		
	1.2.4	Wins		
	1.2.5	Weidingboerdery		
	1.2.6	Inkomstestaat		
	1.2.7	Kapitaal		
	1.2.8	Eienaarsekwiteit		
	1.2.9	Infrastruktuur		
	1.2.10	Reëls		
			(10 × 1)	(10)
1.3	1.3.1	D		
	1.3.2	N		
	1.3.3	G		
	1.3.4	J		
	1.3.5	L		
	1.3.6	F		
	1.3.7	A		
	1.3.8	C		
	1.3.9	M		
	1.3.10	B		
			(10 × 1)	(10)
				[30]

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B

VRAAG 2

2.1 2.1.1 Bruto inkomste van rys = R2 500/ton × 150 tons✓= R375 000✓
Bruto inkomste van skape = R600/lam × 160 lammers✓= R96 000✓
Bruto inkomste van aartappels = R2 200/ton × 40 ton✓= R88 000✓ (6)

2.1.2 Veranderlike koste van rys = 65 000 + 20 000 + 25 000 + 15 000 + 2 500
= R127 500✓

Veranderlike koste van skape = 12 500 + 7 000 + 1 500
= R21 000✓

Veranderlike koste van aartappels = 35 000 + 2 500 + 15 000 + 9 000 + 2 000
= R63 500 (3)

2.1.3 Bruto marge = bruto inkomste – totale veranderlike koste
= 559 000 – 212 000✓
= R347 000 (3)

2.2
- Landbank
- Provinsiale landboubanke
- Handelsbanke
- Koöperasies
- Verwerkings- en ander maatskappye
- Algemene banke
- Versekeringsmaatskappye
- Trustmaatskappye
- Kredietverskaffers
- Private individue (Enige 6 × 1) (6)

2.3 2.3.1 Herwinningswaarde = R300 000 × .01 = R30 000✓

$$\text{Depresiasie} = \frac{\text{Kosprys – Herwinningswaarde}}{\text{Verwagte leeftyd}} \checkmark$$

$$= \frac{\text{R300 000 – R30 000}}{\text{5 jaar}} \checkmark$$

$$= \frac{\text{R270 000}}{\text{5 jaar}}$$

=R54 000✓✓

2.3.2 Kosprys = R300 000
Depresiasie jaar 1 -R30 000
Boekwaarde teen einde van jaar 1 = R246 000✓
Depresiasie jaar 2 - R54 000
Boekwaarde teen einde van jaar 2 = R192 000✓
Depresiasie jaar 3 -R54 000
Boekwaarde teen einde van jaar 3 = R138 000✓
Depresiasie jaar 4 -R54 000
Boekwaarde teen einde van jaar 4 = R84 000✓
Depresiasie jaar 5 -R54 000
Boekwaarde teen einde van jaar 5 = R30 000✓

OF

Boekwaarde = kosprys – opgelope waardevermindering
= 300 000 – [54 000 × 5] ✓✓
= 300 000 – 270 000✓
= R30 000✓✓

(2 × 6) (12)

VRAAG 3

3.1

Bedryfsbates	**Waarde (R)**	**Medium-termynbates**	**Waarde (R)**	**Vaste bates**	**Waarde (R)**
Kontant voorhande	✓10 000	Teelvee	✓55 000	Grond	✓200 000
Debiteure	✓9 000	Toerusting	✓55 300	Vaste verbeteringe	✓105 500
Lewensversekering	✓1 200	Masjinerie	✓135 650		
Produksie-insette	✓15 000	Kantoor-meubels	✓110 550		
Sitrusprodukte	✓90 000	Voertuig	✓95 500		
Korttermyn-beleggings	✓8 000				
Kontant in die bank	✓63 650				
Verhandelbare sekuriteite	1✓5 000				
Totale bedryfsbates	✓211 850	Totale medium-termynbates	✓452 000	Totale vaste bates	✓305 500
Totale bates	✓969 350				

(19)

3.2 Gemengde boerdery is die boerderystelsel waarvolgens lewende hawe en gewasproduksie op dieselfde plaas geïntegreer word. (2)

3.3
- Verhoog produksie
- Afvalprodukte van diere dien as misstof om die grondstruktuur te bemes en verbeter.
- Gemengde boerdery bied ’n geleentheid om oorblywende produkte van gewasproduksie as veevoer te gebruik.
- Gewasreste dien as voer vir die diere.
- Boer kan organiese boerdery toepas.
- Gereelde en vinniger opbrengste word uit verskeie ondernemings verkry.
- Sakerisiko word verminder in die geval van oesmislukking of ongunstige markpryse.
- As gemengde boerdery met gekonsentreerde boerdery vergelyk word, word die risiko met gemengde boerdery verlaag en bekom boere meer inkomste daaruit.
- Beter benutting van hulpbronne
- Beter gebruik van grond deur middel van gewasrotasie; bestendige indiensneming van plaas- en familiearbeid en meer winsgewende gebruik van toerusting word met gediversifiseerde boerdery verkry. (Enige 4 × 1) (4)

3.4
- Plaaslike restaurante
- Spazawinkels
- Hospitale
- Gevangenisse/tronke
- Skole
- Plaashekmark (Enige 5 × 1) (5)

[30]

TOTAAL AFDELING B: 60

AFDELING C

VRAAG 4

4.1 4.1.1
- Droogte
- Insek-infestasie
- Vertraagde oesinsameling (3)

4.1.2
- Wisselbou/gewasrotasie
- Besproeiing
- Tyd vir aanplanting en oesinsameling word gereël.
- Gebruik van plaagdoders (4)

4.2 4.2.1 Kontrakbemarking (1)

4.2.2
- Die boer het ’n gewaarborgde volume en prys vir sy vars produkte voordat dit verkoop word.
- Bemarkingsmarge kan verminder word en derhalwe bekom die produsent ’n hoër prys vir die produk. (2 × 2) (4)

4.3 Markewewig is ’n punt waarby die vereiste vraag gelykstaande is aan ✓ die aanbod. (2)

4.4
- Weer/Natuurlike faktore
- Winsmarge
- Prysinsette/Produkkoste
- Tegnologie
- Aantal verskaffers
- Stabiliteit van die produkte
- Produksietydperk
- Struikelblokke om meer produkte te voorsien
- Prys van ander mededingers (Enige 5 × 1) (5)

4.5
- Grond- en gewasbestuur
- Plaagbestuur
- Voedingsbestuur
- Waterbestuur (4)

4.6 4.6.1 Vaste koste
- Lisensie
- Versekering
- Depresiasie van ’n trekker

Veranderlike koste
- Onkruiddoders
- Bemarkingskoste (5)

4.6.2 R50 000 + R20 000 + R 8 000 +R5 000 + R9 000✓ = R92 000✓ (2)
[30]

VRAAG 5

5.1 5.1.1
- Kleinkas behoort in ’n laai of liasseerkabinet of kluis toegesluit te word en van enige ander kontant voorhande verwyder te word.
- Slegs een persoon behoort vir die kleinkasfonds verantwoordelik te wees.
- Elke betaling uit die kleinkas moet opgeteken word. (3 × 2) (6)

5.1.2
- Kontant
- Tjek
- Besteding (3)

5.1.3 Netto inkomste is ’n meting van die plaas se vermoë om teen ’n wins bedryf te word. (2)

5.2 5.2.1 Dit waarsku teen ’n bepaalde gevaar of gevaarhoudende toestand wat lewensbedreigend kan wees.

5.2.2 Dit dui aan dat ’n handeling of aktiwiteit nie toelaatbaar is nie, soos toegang.

5.2.3 Dit waarsku teen ’n bepaalde gevaar of gevaarhoudende toestand wat waarskynlik nie lewensbedreigend is nie.

5.2.4 Dit dui aan dat opdragte uitgevoer moet word.

(4 × 2) (8)

5.3
- Kontantmetode
- Toevallingsmetode (2)

5.4
- Kontantboekhouding: Inkomste word erken wanneer kontant ontvang word en uitgawes word opgeteken wanneer kontant betaal word.
- Toevallingsboekhouding: Inkomste word erken wanneer dit verdien word en uitgawes word erken wanneer dit opgedoen word. (2 × 2) (4)

5.5
- Koste word gedeel.
- Boer kan ’n groter reeks goedere aanbied.
- Hoër pryse
- Groter hoeveelheid produkte word verkoop.
- Dit skep ’n gesonde verhouding tussen maatskappy en kliënte. (5)

[30]

TOTAAL AFDELING C: 60
GROOTTOTAAL: 150

Kopiereg voorbehou